

Andrzej Sapkowski

HERRAN SOTURIT

WSOY

2

THE WITCHER - NOITURI - KIRJOJEN TEKIJÄLTÄ

HUSSILAISTRIOLOGIA

Sarjassa aiemmin ilmestyneet

Narrenturm 1

Narrenturm 2

Herran soturit 1

Andrzej Sapkowski
HERRAN SOTURIT

OSA 2

SUOMENTANUT TAPANI KÄRKKÄINEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Puolankielinen alkuteos

Boży bojownicy (s. 269–579)

© 2004, by Andrzej Sapkowski

Published by arrangement with Patricia Pasqualini Literary Agency.

Suomenkielinen laitos © Tapani Kärkkäinen ja WSOY 2021

Werner Söderström Osakeyhtiö

Raamattu-sitaatit Suomen evankelis-luterilaisen kirkolliskokouksen vuosina 1933 ja 1938 käyttöön ottamista suomennoksista.

ISBN 978-951-0-45008-6

Painettu EU:ssa

Yhdestoista luku

*jossa Reynevan joutuu – tässä järjestyksessä –
pahoinpidellyksi, pelastetuksi, vangituksi,
ruokituksi ja kidnapatuksi ja eräs pappi kylvää
alruunaa Riesengebirgen etelärinteelle.*

AINOA ASIA, mikä lähistöllä liikkui, oli varisparvi lentämässä metsän yli. Ainoa, mikä kuului, oli samaisten varisten rieha-
kas vaakunta.

Mustista ratsumiehistä ei näkynyt jälkeäkään, eikä tuuli kantanut *Adsumus*-huutoja.¹ Näytti silti, että Reynevan oli karistanut takaa-ajajat kannoiltaan. Hän ei silti pitkään aikaan jättänyt piilopaikkaansa mäellä. Hän halusi olla täysin ja ehdottoman varma. Mäki antoi edes jonkinlaisen mahdollisuuden saada selkoa lähimaastosta. Siis ympärillä levittäytyvästä metsäisestä ja kivikkoisesta erämaasta.

Reynevanin mäki – tai oikeastaan kukkulannyppylä – ei kuitenkaan ollut tarpeeksi korkea, jotta sen laelta olisi nähnyt riittävän laajalle, sillä toiset, korkeammat kukkulat peittivät näkymät. Missään ei varsinkaan näkynyt Akkaa ja Neitoa eli siis Troskyn linnaa, jonka avulla olisi voinut paikallistaa ilmansuunnat.

Reynevan laskeskeli, että hän ja Simson olivat Troskysta lähdettyään kulkeneet maan alla yli tunnin, mistä oli kertynyt matkaa ehkä neljännespeninkulman verran. Sitten hän oli

1 Latinan- ja muunkielisten sitaattien käännökset löytyvät kirjan lopusta.

nelistänyt hevosella pitkin metsiä ja lopulta juossut kauan, kaikkiaan ehkä kymmenisen vakomittaa. Hän ei siis ollut kovinkaan kaukana paikasta, jossa oli tullut maan pinnalle ja jossa Grelenort oli yllättänyt hänet. Jossa Simson...

Grelenort oli säikähtänyt Simsonia, hän ajatteli. Birkhart Grelenort, Peterlinin murhaaja. Velho, joka osaa muuntautua linnuksi, *timor nocturnus*, demoni joka päiväsydännä häviötä tekee, piispan oma, henkilökohtainen lahtari, murhamies, jota – niin kuin Jan Smiřicky Prahassa oli sanonut – piispa itsekin pelkää. Ja joka sitten joutuu pakokauhun valtaan nähdessään Mesi-Simsonin, lihaskimpun, jolla on idiootin naamavärkki.

Oli siis sittenkin totta, että Mesi-Simson ei ole tästä maailmasta. Sen oli heti tajunnut Huon von Sagar, sen olivat tajunneet Arkkienkelin maagit, sen oli tajunnut Axleben ja myös Rupilius. Vain minä suhtaudun edelleen Simsoniin kuin hyvään ja sydämelliseen matkakumppaniin, kuin ystävään. Silmilläni on suomut, jotka estävät minua näkemästä kunnolla.

Reynevan huokaisi, mutta tunsu samalla myös helpotusta. Aiemmin hän oli potentu omantunnonpistoksia muistaessaan, miten oli totellut Simsonia, lähtenyt pakoon ja jättänyt hänet kiipeliin. Nyt hän tajusi, että Simson kyllä selviäisi mainiosti ilman hänen apuaankin. Simson oli varmasti karistanut takaa-ajajat kintereiltään leikiten, hän ajatteli, ja todennäköisesti liittynyt Scharleyn ja muiden seuraan jo ajat sitten. Ja he kaikki varmasti jo etsivät minua.

Pitää silti lähteä liikkeelle, hän mietti. Vaatteet eivät ole kuivuneet yön aikana, taivas alkaa selvästikin pilvistyä ja ilma kylmenee. Jos jään tähän istumaan, nukahdan ja vilustun. Kävely lämmittää. Jos en törmää Simsoniin ja Scharleyhin, tapaan varmasti jonkun muun, jonkun hyvän ihmisen, ja saan tietää, missä mennään. Löydän metsäpolun tai pääsen tielle, Troskyn linnan läheltä kulkee vilkas maantie, joka vie Prahasta Jitschinin ja Turnaun kautta Zittauhun. Troskysta

etelään taas kulkee toinen maantie, edellisen sivuhaara, joka päättyy Zittauhun Mimoňin ja Jablonnén kautta. Jälkimmäinen on tuttu tie, tulin sitä pitkin Michalovicesta, siellä Jelínek möi minut Hurkovečín martahuseille... Jelínek, senkin ketale, minä sinut vielä...

Rupilius sanoi, että tunnelin suu sijaitsee linnasta koilliseen. Lähellä Ktován kylää tai jotenkin niin. Meidän oli määrä tunnelin jälkeen lähteä seuraamaan puroa alajuoksuun. Puro on tuossa lähellä. Mutta onko se sama puro?

Puro, jossa kastautuminen oli ollut aiheuttaa yöllä paleltumiskuoleman, kiemurteli rajusti ja katosi lopulta mutkaiseen solaan. Yksin Jumala tiesi, minne se lopulta virtasi. Siitä huolimatta Reynevan päätti, että ainoa järkevä reitti kulkisi puronvartta pitkin. Puron oli pakko johtaa jonnekin. Vaikka hänellä ei ollut hajuakaan suunnista, puron vierellä kulkeminen estäisi häntä kulkemasta ympyrää. Purojen varressa on yleensä kyliä, ja purojen lähetyville miilunpolttajat, tervankeittäjät ja puunhakkaajat panevat pystyyn leirinsä.

Viimeiset ajatukset puron mainioudesta hän kehitteli ollessaan jo matkalla.

*

Hän käveli reippaasti, niin nopeasti kuin luonnontilainen maasto antoi myöten. Hän väsyi ja hengästyivät, mutta samalla keho lämpeni niin, että märät vaatteet suorastaan höyrysivät hänen yllään; ne kuivuivat nopeasti eivätkä tuntuneet yhtä hyisiltä kuin aiemmin. Mutta vaikka hän oli tullut taivalta-neeksi jo aikamoisen matkan, hän ei ollut vielääkään havainnut puron varrella mitään merkkejä elämästä, ellei sitten oteta lukuun kauriiden polkuja ja villisikojen kuopimisjälkiä mudassa.

Taivaalle kerääntyivät pilviä, ja aivan niin kuin hän oli uumoillut, alkoi tuiskuttaa hienoisesti lunta.

Yhtäkkiä metsä selvästi harveni, ja aukion reunalla kasvavien isojen vuorivaahteroiden takana Reynevan näki puurakennusten ääriviivoja. Sydän pamppaillen hän kiirehti askeliaan ja lopulta suorastaan juoksi metsäaukiolle.

Rakennukset osoittautuivat kaarnakattoisiksi majoiksi, joista useimmat olivat raunioina. Niiden sisään ei ollut aihetta edes kurkistella. Kaikki ihmisten jättämät jäljet olivat heinän ja rikkaruohojen peitossa. Lastut ja sahanpurut, joiden peitossa koko aukion maankamara oli, olivat mustuneet, eikä niissä enää ollut pihkantuoksua. Pölkkyyn lyöty ja niille sijoilleen unohdettu kirves oli punainen ruosteesta. Puunhakkaajat, joita majat olivat aikoinaan varmasti palvelleet, olivat hylänneet paikan jo vuosia sitten.

»Onko täällä ketään?» Reynevan halusi varmistua. »Hei! Heeiiii!»

Jokin kahahti hänen selkensä takana. Hän kääntyi nopeasti, mutta siitä huolimatta onnistui vain silmäkulmastaan huomaamaan, miten jokin katosi majan nurkan taakse. Se jokin oli pieni. Kuin lapsi.

»Hei!» hän huusi ja ryntäsi majan suuntaan. »Seis! Odota! Älä pelkää!»

Pieni olento ei ollutkaan lapsi. Lapset eivät ole karvaisia eivätkä niiden päät muistuta koiran kuonoa. Eivätkä niiden kädet laahaa maata. Lapset eivät juokse karkuun tekemällä kummallisia loikkia, keinumalla lyhyiden länkisäärten varassa, eivätkä räy samalla kovaan ääneen. Reynevan sän-täsi otuksen perään. Kohti metsäseinämään hakattua aukkoa. Eli tietä. Kun hän pääsi tielle, karvaotus pysähtyi. Se kääntyi. Pullisti silmiään. Ja näytti koiranhampaitaan.

»Älä pelkää...» Reynevan huohotti. »Mitään pahaa ei...»

Otus oli koboldi eli kyöpeli. Se keskeytti hänet päästämällä kovaäänisen ja jotenkin kummallisen pilkallisen kuuloisen rääkäisyn. Siihen vastasi lauma toisia, samanlaisia kobreja. Niitä juoksi joka suunnasta. Ennen kuin Reynevan tajusi,

mihin kiipeliin oli joutunut, ainakin kaksikymmentä otusta oli hänen kimpussa.

Hän potkaisi yhtä koboldia ja iski nyrkillä toista, mutta kaatui sitten itse maahan. Koboldit kiipeilivät hänen päällään kuin täit. Hän karjui, potki, heilutteli jalkojaan ilmassa, sohi summanmutikassa ympäriinsä ja jopa puri, mutta turhaan. Kun hän sai yhden koboldin kammettua irti, tilalle tuli kaksi uutta. Tilanne alkoi vaikuttaa todella pahalta. Yhtäkkiä yksi koboldeista upotti kyntensä hänen tukkaansa ja korviinsa ja toinen istui hänen naamalleen ja peitti hänen nenänsä ja suunsa karvaisilla persuuksillaan. Hän ei saanut henkeä ja joutui pako-kauhun valtaan. Hän tunsu, miten hampaat upposivat reisiin ja sääriin. Hän potki, mutta koboldit roikkuivat jaloista eivätkä päästäneet irti. Hän sai riuhtaistua päänsä karvaisen takapuolen alta ja päästi pitkän ulvahduksen. Villin ja epäinhimillisen.

Ja – kuin sadussa – apu tuli paikalle siinä silmänräpäyksessä. Metsätie oli yhtäkkiä täynnä huutoja, hirnuntaa ja kengitettyjen kavioiden jyskettä. Reynevanin päällä istuva kobold haihtui kuin ilmaan, ja paino katosi myös jaloilta. Reynevan näki päällään hevosen mahan ja jalustimeen työnnetyn rautaisen sabatonin, silmään osui miekan välähdys, ja hän näki, miten veri roiskahti kahtia lyödystä koiran-kuonosta. Aivan hänen viereensä rojahti ja kääpertyi toinen kyöpeli karhukeihään maahan naulitsemana. Vieressä kaviot kopisivat ja märkä hiekka roiskui. Joku kirosi, joku toinen nauroi, röhötti. Ihan kuin olisi ollut jotakin aihetta.

»Nouse ylös», hän kuuli äänen yläilmoista. »Ne pirulaiset on nyt ajettu tiehensä.»

Reynevan nousi. Hän oli ratsailla olevien asemiesten piirittämä. Yksi heistä, haarniskapukuinen ritari, pyyhki juuri verta miekanterästään; hän oli se, joka oli käsenyt Reynevanin nousta. Reynevan näki ylös nostetun hundskugelin varjostamat viiksekkäät kasvat. Oudon tutun oloiset.

»Oletko kunnossa? Eivät purreet mitään irti?»

Asemiehet purskahtivat nauruun, kun Reynevan vaistomaisesti tunnusteli torahampaiden rei'ittämiä housujaan. Ritari otti silmikkokypärän päästään. Reynevan tunnisti hänet heti.

»Kyllä kannatti», sanoi Kynastin linnanherra Janko Schaff ja nojasi nyrkillä satulannuppiin. »Kannatti kierrellä seutuja nämä pari päivää. Minulla oli sellainen hytinä, että pääset pakenemaan Troskysta. Reynevan von Bielau.»

*

Asemiehet pitivät laidunnustauon tien tuntumassa, suurten tammien alla. Muutama mies lähti jokseenkin hyödyttömältä vaikuttavaan takaa-ajoon koboldien perään. Muut ihmettelivät jonkin aikaa raatoja, katselivat niitä ja puivat näkemäänsä. Pian neljän kuolleen kyöpelin raadot riippuivat jaloistaan oksista, ja aserengit ja renkipojat alkoivat nylkeä niitä voitonmerkeiksi. Reynevan katseli synkkänä. Hän ei ollut varma, etteikö joutuisi kohta itsekin nyljettäväksi. Janko Schaffin mukamas ystävällinen mutta samalla kertaa ilkeänovela ilme ei ennustanut mitään hyvää. Reynevan ei siksi antanut teennäisen vuolauden hämätä itseään.

»Olipa hyvä, että rupesit huutamaan ja että me kuulumme», Kynastin linnanherra sanoi. »Muuten olisit ollut mennyttä miestä. Me tunnemme nämä karvapetterit, Riesengebigen pöpeliköt ihan vilisevät niitä. Talvisin nälkä ajaa ne ihmisasumusten liepeille. Ne käyvät kimppuun porukalla ja syövät elävältä, kaluavat luita myöten. Jotkut sanovat, että täläiset vuoristolaiseukot synnyttävät niitä muhittuaan koirien kanssa, pthyi, ihan oksettaa. Toisten mukaan kyseessä ovat *simiae*, merentakaiset pedot, joita temppeleiherrat muinoin kuulemma kasvattivat. Ja joidenkin mielestä ne ovat paholaisia, jotka ryömivät reikien kautta tänne helvetistä. Eikö näin, Zwicker?»

»Kaikki paha on saatanasta peräisin», sanoi ohikulkeva pappi ja loi Reynevaniin aivan poikkeuksellisen myrkyllisen katseen huppunsa alta. »Jokainen synti vaatii rangaistuksen.»

»Tomppeli», Schaff sanoi puoliääneen. »Hohoo, nuoriherra Bielau! Vaara on ohi, mutta sinä siinä yhä synkistelet. Olet saanut mahasi täyteen ja päällesi uudet vaatteet, mutta et ole edelleenkään oma itsesi. Mistäs se johtuu?»

»Te halusitte ostaa minut Troskyssa», Reynevan päätti nostaa kissan pöydälle. »Olitte valmis maksamaan kaksituhattaneljäsatata prahangroschenia varmana siitä, että saatte jälleenmyynnissä rahanne takaisin ja enemmänkin. Olisi hauska tietää, kenet ajattelitte ostajaksi. Inkvisition? Breslaun piispan?»

»Piispa on yksi pirunpaska», Schaff sanoi ja sylkäisi. »Samoin inkvisitio. Minä halusin ostaa sinut ihan sydämen hyvydestä. Myötätunnosta.»

»Myötätunnosta mitä kohtaan? Emmehän me tunne toisiamme.»

»Me tunnemme toisemme paremmin kuin luuletkaan. Veljesi Peter, muistakoon Herra hänen sieluaan, oli hyvä mies. Jos joku oli tarpeessa, hän ei evännyt apuaan. Eikä lainaa. Kun me Schaffit olimme tarpeessa, kuka meitä auttoi? Peter von Bielau!»

»Jassoo.»

»Ja kuka on nyt ottanut tähtäimeensä Reinmarin, Peterin veljen? Kuka vaanii häntä? Piispako? Se pirunpaska? Sterzit? Sterzit ovat pelkkiä pahaisia rosvoja. Münsterbergin herttua Johann? Kiukkuisena siitä, että Reinmar kävi sutaisemassa hänen rakastajatartaan, kun tämän teki mieli nuorempaa ja vikkelämpää? Tai sitten Johann von Biberstein, Stolzin linnanherra? Siinä kanssa mukamas niin jalo herra, vaan mitä tekee? Lupaa aatelismiehestä palkkion kuin jostakin karanneesta renkipahasta. Mistä hyvästä? Siitä, että mies vietti hänen tyttärensä? Kristus sentään! Sitähän varten nuoret

neidot ovat olemassa, siksi Isäjumala heidät loi, että olisi ketä vietellä. Ja jotta he antaisivat vietellä itsensä, Isäjumala antoi heille huoran mielen. Olenko oikeassa?

Kun olin tunnistanut sinut Troskyssa», Schaff jatkoi jäämättä odottamaan Reynevanin myöntelyä, »ajattelin, että otanpas ja pelastan pojan, en anna häntä Kuudenkaupunginliiton käsiin, en salli, että pyövelit pääsevät roskaväen riemuksi rääkkäämään Peter von Bielaun veljeä. Ajattelin, että ostanpa poika paran vapaaksi...»

»Sydämellinen kiitos siitä. Olen teille kiitollisuudenvellassa...»

»Kaksituhattaneljäsatata groschenia», Janko Schaff jatkoi kuin ei olisi kuullutkaan. »Ei se nyt ole niin paljon, mietin silloin, Peter-vainaa lainasi meille aikoinaan paljon isompiakin summia. Ja ajattelin vielä, että Lausitzin pyöveleiden kynsistä pelastettu Reinmar-herra osaa kyllä maksaa takaisin. Reinmar-herrallahan on ne viisisataa riunaa, jotka hän kaksi vuotta sitten ryösti veronkerääjältä. Hän kyllä osaa hoitaa kiitollisuudenvelkansa. Jakaa rahat.»

»Voi, voi, herra Schaff», Reynevan huokaisi mukamas huolettomasti. »Juoruihinko te uskotte? Itse vasta myönsitte, että minua väijytään Sleesiassa ja pääni menoksi punotaan inhottavia juonia. Että ei epäröidä mustamaalata ja herjata, että levitellään kamalia juoruja, joilla minut saadaan epäilyttävään valoon. Väitteet siitä, että olisin hyökännyt veronkerääjän kimppuun, ovat nimittäin silkkaa mustamaalausta ja herjausta. Mustamaalausta ja herjausta, ymmärrätekö? Kiitän avustanne enkä unohda sitä koskaan. Mutta nyt, jos sallitte, sanon hyvästit. Minun pitää löytää ystäväni, jotka...»

»Eipäs kiirehditä», Schaff sanoi ja antoi katseellaan ja kädellään merkin asemiehille, ja nämä astuivat heti lähemmäs. »Eipäs kiirehditä, nuoriherra Bielau. Haluat hyvästellä? Näin nopeasti? Mihinkäs se kiitollisuus unohtui? En ehtinyt

ostaa sinua Troskyssa, mutta hyvät aiheetkin riittävät. Sen sijaan metsähirviöiltä minä ehdin sinut pelastaa, se sinun on pakko myöntää. Ilman minua olisit nyt mennyttä miestä. Kun siis ruvetaan jakamaan veronkerääjän riunoja, minä otan kolmesataa ja sinä loput. Niin toteutuu oikeudenmukaisuus.»

»En hyökännyt veronkerääjän kimppuun eikä minulla ole niitä rahoja.»

»Siitä, onko sinulla, mitä on ja missä, ehdimme rupertella myöhemmin», Schaff sanoi ja siristi hiukan silmiään. »Kynastin linnassa. Jonne ihan kohta lähdemme. Jos annat minulle ritarinsanasi siitä, että et yritä karkuun, en käske sitoa sinua. Mihin sinä sitä paitsi lähtisitkään? Metsät vilisevät niitä pikku piruja. De Bergow on vuorenvarmasti jo jäljilläsi. Troskyn luona sinua vaanii Ulrich von Biberstein ja puhkuu kiukkua. Minun luonani olet turvassa. Jätän sinulle jopa osan veronkerääjän rahoista, otan itselleni vain... vain neljäsataa riunaa. Siksi...»

Ennen kuin Kynastin linnanherra sanoa täydentää virkkeensä loppuun, Reynevanin kädessään pitelemä Visumrepertum-amuletti aktivoitui. Ihan itsestään.

Magia, jonka amuletti sai aikaan, oli niin voimakas, että Reynevanilla ei ollut mitään vaikeuksia todeta suuntaa. Hän yllätti sekä Schaffin että tämän asemiehet loikkaamalla tien yli ja edelleen katajapuskan toiselle puolelle, kiersi tuulentaataman puun juuripaakun taakse ja hetkeäkään epäroimättä kävi puunrungon takana kyykistelevän huppupäisen miehen kimppuun. Nopealla nyrkiniskulla hän iski miehen käsistä pientä pyhänjäännöslipasta muistuttavan laatikon, potkaisi, kumautti kädellä niskaan ja huitaisi korvallisille. Huppu putosi miehen päästä, tonsuuri kiilsi. Reynevan olisi kumauttanut pappia vielä kerran, mutta Schaffin asemiehet saivat hänet kiinni ja ottivat rautaiseen rutistukseensa.

»Mitä helvettiä sinä pelleilet?» Schaff ärjyi. »Oletko hullu? Mielenvikainen?»

»Katsokaa, mitä hänellä oli!» Reynevan ärjyi Schaffiakin kovempaa. »Kysykää, mitä hän oli tekemässä!»

»Mistä sinä puhut? Tuohan on isä Zwicker! Oma linnanpappini!»

»Petturi hän on! Tuo rasia on taikaviestitin! Hän oli juuri lähettämässä signaalia, halusi ottaa maagisen yhteyden johonkuhun! Yritti siten kutsua jonkun tänne! Ja minä tiedän, kenet!»

Schaff astui lähemmäs maassa lojuvaa rasiaa, mutta vetäytyi salamannopeasti taaksepäin, kun kuuli sen sisältä lähtevän surinan. Mitään miettimättä hän murskasi rasian saappaankorollaan, upotti sen hiekkaan. Sen nähdessään pappi päästi tukahtuneen huudon.

»Haluatko selittää tämän minulle, Zwicker?» Schaff kysyi ja lähestyi pappia. »Häh?»

»Minä voin selittää!» huudahti Reynevan, jota asemiehet edelleen pitelivät. »Minut tuo papinkutale on ilmiantanut, minut! Hän on usuttanut takaa-ajajat perääni, hänen ansiossaan he melkein saivat minut käsiinsä! Kysykää häneltä Birkhart von Grelenortista, siitä velhosta! Kysykää, mistä asti on ollut hänen palveluksessaan, miten kauan välittänyt tietoja hänelle! Miten kauan on pettänyt teitäkin!»

»Birkhart von Grelenort», Janko Schaff toisti nimen uhkaavasti ja tarttui pappia kauluksesta. »Piispan luottomies. Niinkö asiat ovat? Niinkö? Hänellekö sinä kantelet? Taikakeinoilla kantelet piispalle? Kaikesta, mitä puhun, teen ja ajattelen? Olet myynyt minut, niinkö?»

Pappi nipisti huulensa yhteen ja käänsi päänsä pois.

»Vastaa syytökseen, papinketale. Puolustaudu. Vanno, että olet syytön. Että olet nöyrä palvelijani. Että maksat uskollisuudella leivästä, jota armostani syöt. Ja rahoista, jotka armollisesti annan sinun kähveltää!»

Pappi oli hiljaa. Schaff veti hänet lähelleen. Ja sitten tuupasi hänet pois, kaatoi maahan.

»Sitokaa tuo haaska», hän käski. »Pyöveli saa haastaa hänen kanssaan.»

»Luopio!» Zwicker ulvoi makuulta. »Jumalaton! Et sinä ole minun herrani, en minä sinua palvele! Palvelen Jumalaa ja niitä, jotka toimivat Jumalan käskystä. Senkin paholaisen penikka! Mutta minun marttyyriuteni kostetaan sinulle! Saat tuta herrojeni vihan, tulet ulvomaan pelosta kuin koira, kun he tulevat yöllä mustilla ratsuillaan! Ja sinä, Bielau, katala roistonkutale, sinä et ole turvassa edes merten takana! Sinulle on sija valmiina helvetissä! Ja täällä maan päällä saat maistaa kärsimyksiä! Nahkaasi tullaan...»

Yksi asemiehistä vaiensi hänet lujalla potkulla. Pappi kääpertyi kerälle ja korisi.

»Ratsaille», Janko Schaff komensi pappiin katsomatta. »Matkaan!»

*

Schaffin saattueessa oli kymmenen hevosmiestä – kaksi huovia, kaksi aserenkiä, kolme ampujaa ja kaksi aseistautunutta renkipoikaa. Troskyssa heitä oli ollut enemmän – joukosta puuttuivat seitsemän orjaa, jotka olivat tulleet Schaffille vankien jaossa; osa miehistä oli varmaankin jo viemässä heitä kohti Slesian rajaa. Nyt ainoat vangit olivat pappi ja Reynevan. Toisin kuin papilta, Reynevanilta ei sidottu käsiä eikä hänen jalkojaan köytetty yhteen hevosen vatsan ali. Hän oli kovistelun jälkeen antanut ritarinvalan siitä, ettei yrittäisi karata, ja vakuudeksi vielä vannonut kautta kunnian ja ristin. Hän aikoi luonnollisestikin paeta ensimmäisen tilaisuuden tullen, mutta Scharley olisi ollut ylpeä hänestä: väärää valaa vannaessaan hänellä ei ollut ääni eikä ilmekään värähtänyt, ja hän oli itsekin melkein uskonut sanoihinsa. Schaff ei kuitenkaan ollut niin sinisilmäinen, että olisi uskonut – hän oli varmasti ollut ennenkin tekemisissä vannomisten kanssa.

Kuin myös Scharleyn kaltaisten tyyppien. Reynevania ei siis ollut pantu siteisiin, mutta hänen hevostaan talutettiin riimunnarusta, ja aivan hänen kintereillään tuleva jousimies piti häntä tarkasti silmällä. Ja tähtäimessä.

He ratsastivat melko kovaa vauhtia, viivyttelämättä, koko ajan kohti pohjoista, kohti vuoria. Reitti kulki läpi villien ja asumattomien seutujen, ja oli selvää, että Schaff halusi tarkoituksella vältellä pääteitä ja -reittejä. Reynevan ei tuntenut Riesengebirgen edustan tienoota ja oli täysin eksyksissä. Matkan päämäärä oli kuitenkin tiedossa: Kynastin linna Hirschbergin lähellä. Se sijaitsi Slesian puolella Riesengebirgen vuoristoa, joten saattoi olettaa, että Schaffin seurue suuntasi kohti jotakin solaa. Reynevan tunsi alueen kuitenkin niin huonosti, ettei osannut sanoa, mitä niistä.

Riesengebirgen ja sen lähialueet Reynevan tunsi siis huonosti, mutta Kynastin linnasta oli hänen korviinsa kyllä kantautunut juttuja. Hän tiesi Kynastista tarpeeksi ollakseen huolissaan. Lukemattomien legendojen kietoma ikivanha linnoitus seisoi korkean ja jyrkän kukkulan laella, joka kohosi pohjattoman ja kuulemma ihmisluiden täyttämän kuilun partaalla; ja jotta asian luonteesta ei jäisi epäselvyyksiä, syvänteen nimi oli Helvetinlaakso. Uudenaikainen kivilinna, jonka Piastin kuningassuvun Schweidnitzin ja Jauerin haaran ruhtinaat olivat pystyttäneet, oli jo viitisenkymmentä vuotta sitten päätynyt Hirschbergin kuulun linnakreivin Gottsche Schaffin jo ennestään mahtaviin omistuksiin. Linna oli sitten periytynyt hänen pojalleen Jankolle. Toinen poika, Gottsche Junior, asui lähellä olevassa toisessa linnassa, Greifensteinissa. Veljekset hallitsivat yhdessä koko lähiseutua ja siis myös osaa Boberjoen vartta kulkevasta tärkeästä kauppareitistä.

Schaffien sukupuu ja omaisuus eivät hirveästi Reynevania kiinnostaneet. Toisin oli Kynastin linnan laita. Siitä liikkuvat kauhukertomukset saattoi varmasti enimmäkseen lukea satujen joukkoon, mutta yksi oli varmasti totta: Kynast oli

linnoitus, johon oli vaikea päästä, ja sieltä pois pääseminen oli varmasti vieläkin vaikeampaa. Jos pakoyrityksen halusi onnistuvan, siihen oli ryhdyttävä nyt heti, matkalla linnaan.

Tähän oli vielä yksi erittäin painava syy.

*

Sekä maantien jäänyt hiekka että pientareen sammalpeite olivat kavioiden rikkomat. Schaffin asemiehet muodostivat piirin ja katselivat ympäristöä kämmenet tiukasti miekkojen kädensijojen ympärillä. Jousimiehet jännittivät jousensa ja tarkkailivat herkeämättä tietä ja metsänreunaa.

»Tässä on käyty taistelu», päätteli Guido Buschbach, lyhyt, vantera eikä enää ihan nuori aserenki, joukko-osaston opas ja jäljittäjä. »Kolmisenkymmentä hevosta. Otettu yhteen ja sitten hajaannuttu. Eilen, päätellen hevosenlannasta.»

»Kuka otti yhteen kenen kanssa?» Schaff kysyi. »Onko jotain vihiä?»

»Ei muuta kuin tämä», Buschbach sanoi ja kohautti hartioitaan. »Tämä roikkui puurungosta. Ei tosin paljon kerro.»

»Kertoo se», päätti kalvakan näköinen Reynevan sanoa katsellessaan mustaa kangasriekaletta. »Ja on jo kertonut. Minä tiedän, kuka pitää tuollaisia takkeja.»

»No mitä sitten odotat? Puhu!»

»Ette hevin usko.»

»Sen päätän itse.»

*

Janko Schaff kuunteli keskittyneenä ja otsa rypyssä kertomuksen Muurinkaisesta ja mustista ratsumiehistä. Vaikka Reynevan pätki tarinan ja sensuroi sitä tarpeen mukaan, Kynastin linnanherralla ei ollut vaikeuksia pysyä kärryillä. Reynevan pani muutaman kerran hänen silmissään merkille

pilkahduksen, joka saattoi kieliä siitä, että ritari oli jo kuullut yhtä ja toista mustista ratsumiehistä ja murhatuista kauppiaista sekä myös yön kauhuista, päiväsydännä hävitystä tekevästä demoneista ja muista psalmissa yhdeksänkymmentäyksi kerrotuista outouksista.

»Kuolemanruotu», hän murahti. »Miehet mustien hevosten selässä. Ne samat, joista pappi varoitti minua. He kävivät täällä jonkun kimppuun. Hauska olisi tietää, kenen.»

»Herra de Bergow on kuulemma lähettänyt takaa-ajajia», Reynevan muistutti penseästi. »Niin kuin myös herra Biberstein...»

»Tiedän», Schaff keskeytti. »Metsästäjät ovat kintereilläsi. Ja Grelenort ja hänen mustat ratsumiehensä metsästävät metsästäjiä. Napatakseen heiltä saaliin. Heidän kohteensa olet sinä. Sinut he haluavat.»

»Epäilemättä näin on. Siksi luulen...»

»Että minun pitäisi päästää sinut vapaaksi?» Kynastin linnanherra sanoi hymyillen susimaisesti. »Oman turvallisuuteni tähden? Hyvä yritys, Bielau, hyvä yritys. Mutta minua on turha yrittää narrata tuollaisella.»

»Olkaa edes varuillanne...»

»Älä neuvo minua.»

Isä Zwickerille Reynevanin kertomuksesta oli kohtalokkaat seuraukset. Hänet tuotiin Schaffin eteen ja hukutettiin kysymyksiin, mutta hän vain puri hammasta eikä puhua pukahtanut. Edes silloin, kun sai pari kertaa korvapuustin.

»Bielau!» Schaff huusi ja viittoili Reynevania tulemaan luokseen. »Sinä kun tunnet niitä taikuusjuttuja, niin sanopa: olisiko mahdollista, että vaikka papinkutale on köysissä, hän pystyisi jollain taikailveellä kutsumaan sen Grelenortin kimppuumme?»

Reynevan levitti kätensä ja kohautti hartioitaan. Mutta se riitti Schaffille. Vaakasuoran oksan yli heitettiin köysi, ja ennen kuin avemarian ehti sanoa, isä Zwicker jo keikkui silmukassa

ja vuoroin ojensi ja vuoroin koukisteli jalkojaan kouristuksenomaisesti. Koko seurue katseli esitystä kyllästyneen näköisenä.

»Pitääpä käydä täällä vähän ajan päästä», Guido Buschbach sanoi. »Pappi kusi housuihinsa, huomasiitko? Kohta tuossa kasvaa alruunaa.»

*

Schaffille ei toden totta tarvinnut opettaa, miten uhan alla tulee toimia. He kulkivat edelleenkin metsäteitä pitkin ja välttelivät huolellisesti kaikkia vähänkään enemmän käytetyt näköisiä reittejä. Matkanteko sujui hitaasti, sillä heidän edellään kulki koko ajan varmistuspartio, Guido Buschbach yhdessä jousimiehen kanssa. Muut Kynastin linnanherra määräsi kulkemaan ääneti, tarkkana ja valppaana. Osasto näytti niin taisteluvälmiiltä, että Reynevan lähes lakkasi pelkäämästä Muurinkaista eikä enää edes mennyt kyyryyn, kun tien yli lensi tai jossain räkäisi jokin lintu.

Kolikolla – niin kuin aina – oli kuitenkin kaksi puolta. Sellaisen valppauden vallitessa pakenemista ei voinut ajatellakaan.

Siitä huolimatta Reynevan ajatteli pakoja lakkaamatta.

*

Ensimmäiseksi yöksi he leiriytyivät hylättyyn malminkaivaajien kylään. Paikalla oli kesäaikaan kaivettu ja sulatettu rautamalmia. Toiseksi yöpymispaikaksi, heti kohta Mummeljoen ylityksen jälkeen, Guido Buschbach valitsi pienen, syrjäisen ja eristyneen vuoristokylän, joka sijaitsi syvän, Mummeltalnimisen laakson pohjalla. Reynevan sai tietää paikan nimen ja painoi sen mieleensä keskustelusta, jonka Schaff kävi kylänvanhimman kanssa. Mies oli karvainen kuin ahma, hiukan jo harmaantunut. Ahmamies oli selvästi peloissaan, suorastaan

pakokauhun vallassa, siinä määrin, että Schaffin kävi häntä sääliksi. Sen sijaan, että olisi tavalliseen ritaritapaan ärjynyt ja potkinut, hän päätti esittää hyvän ja anteliaan vallasherran roolia. Saatuaan puolen kourallista pikkuhiluja Ahmamies muuttui kirkkaaksi kuin aurinko, ja hymy puolitti hänen karvaisen naamataulunsa niin että ihan hirvitti. Siinä samassa hän kutsui ritarin taloonsa ja matkalla paljasti takellessen, miksi oli niin säikky ja miksi koko kylä oli pelon vallassa. Kylän ohi oli nimittäin vasta äskettäin viilettänyt joukko ihan hiiirveän pelottavia miehiä, ihan hiiirveillä hevosilla ja ihan hiiirveän kamalien aseiden kanssa, monta kertaa olivat laukanneet ohi sen näköisinä, että huh-huh-huh ja Kiesu sentään. Sen selvittäminen, milloin tarkalleen ottaen tämä hirmuseurue oli käväissyt paikalla, kesti aikansa, mutta lopulta kävi ilmi, että ohiratsastukset olivat tapahtuneet toissayönä ja eilen aamulla. Sen kuvaileminen, miltä ratsumiehet näyttivät ja mitä heillä oli yllään, ylitti kuitenkin maajussin kyvyt.

Schaff synkistyi ja pureskeli viiksiään, mutta yhtäkkiä hänen mielialansa kuitenkin koheni. Niin koheni kaikilla muillakin. Ahmamiesten talon suunnalta kiiri nimittäin aivan poikkeuksellisen miellyttäviä tuoksuja, taivaallisen ja nautinnollisen herkullisia, suloisen ja kaihoisan kotoisia, hellyttävän ja liikkuttavan äidillisiä; ilmassa leijui jokin ihana, unohtumaton, syvälle alitajuntaan syöpynyt tuoksu, joka toi mieleen kaiken sen, mikä on mukavaa, hyvää ja hyväntuulista, sellainen, että teki mieli vain istua alas ja tirauttaa itku pelkästä ilosta. Toisin – ja lyhyemmin – sanottuna: töllistä kiiri sulatetun laardin ja siinä paistetun sipulin ja lihan hajua. Niin Schaffin, hänen murhamiestensä kuin Reynevanin silmät kyyneltyivät ja sylki valui hampaita pitkin kuin vesiputouksesta.

»Teurastimme possun», Ahma selitti. »Katsokaas kun on se aika vuodesta...»

Kynastin linnanherra ei antanut miehen puhua loppuun. Hän työnsi sormensa rahamassiin. Nähdessään kolikot

linnanherran kourassa maajussi ihan horjahti ja hänen leukansa loksautti auki, ja hetken aikaa näytti siltä, että hän alkaa parkua. Hän kuitenkin kokosi nopeasti itsensä.

»Olkaa hyvät vaan...» hän huohotti samalla kun työnsi rahat taskuunsa. »Käykää atrialle...»

*

»Täällä ratsastellut väki on hyvinkin voinut olla niitä Mustia ratsumiehiä, kuolemanruotulaisia», Janko Schaff sanoi häätistellen kanaa pois pöydältä. »Tai sitten ne olivat Bibersteinin väkeä. Tai troskylaisia, de Bergowin miehiä... Itsensä pirun lähettämiä. En osannut odottaa, että ne olisivat niin itsepintaisia. Että sinä, Bielau, olet niille niin tärkeä.»

»Jos ne...» aloitti Werner Dorfinger, yksi Kynastin huoveista, ja mulkaksi Reynevania synkästi. »Jos ne, Jumala estäköön, saavat meidät käsiinsä, kai me panemme vastaan?»

»Se tulee, minkä tuleman pitää», Schaff tokaisi. »Ja tuleman pitää se, minkä minä päätän. Onko selvä?»

He ahmivat laardissa ruskistettuja possunsiivuja niin paljon, että tuskin jaksoivat eväänsä liikauttaa, ja välillä heistä tuntui, etteivät jaksa pistää suuhunsa enää murentakaan. Mutta sitä kesti vain siihen asti, kun emäntä alkoi nostella kattilasta keitettyjä *jitrnicejä* eli maksamakkaroita, verimakkaroita ja suoleen tehtyjä ryynimakkaroita. Ne ehtivät jäähtyä vain hetken, kun miehet kävivät niiden kimppuun kuin susilauma.

»Voi Kristus...» Dorfinger huokaisi ja hölläsi vyötään vielä kahden reiän verran. »En ole aikoihin syönyt tällaisia jitrnicejä... Hoh, otan vielä pari lisää, mutta pitää ensin käydä tuolla ladon takana.»

»Pane turkki päälle», neuvoi eteisestä juuri tuleva Ralf Moser, toinen Kynastin linnanhuovi, ja puisteli lunta lakiltaan ja kaulukseltaan. »Siellä pyryttää. Ja ujeltaa ihan kuin joku olisi hirttänyt.»

»Tottahan se onkin», Schaff sanoi ja irvisti. »Zwicker meni hirteen. Ei tuuli sitä tiedä, ettei hän mennyt itse eikä omasta halustaan.»

»Mokoma papinkutale...» Moser alkoi yskiä vedettyään savua ja höyryä henkeensä. »Mokoma papinkutale tekee meille vielä temput haudan takaa...»

»Pikemminkin auttaa», Guido Buschbach sanoi ja potkaisi liian innokasta vuohta, joka yritti päästä järsimään hänen saappaanvarsiaan. »Jos joku oikein sinnikkäästi yrittää, hän saa kyllä helposti selville, minne olemme matkalla. Meille voi järjestää väijytyksen vaikkapa Reifträger Almin luona. Tai sitten Bräuerhausens Steinessa. Kimppuumme voi käydä Kochelin yläjuoksulla, ennen kuin tullaan Heidewasserin laaksoon... Mutta voi olla, että pyryn ja ujelluksen turvin selviämme jotenkin, jos Luoja suo... Antakaas vielä yksi makkara...»

»Antakaa minullekin. Pyhä Mauritius, ritarien suojelija... Taivas mitä herkkua. Onko tässä kaikki?»

»Ei toki, hyvä herra, lisää tulee.»

»Tässä vielä muutama raha, hyvä mies... Hei, Bielau, mihin matka?»

»Pitää käydä ladon takana.»

»Moser, mene mukaan. Ettei pojulle tule tyhmyyksiä mieleen.»

»Minä vasta tulini sieltä pakkasesta», huovi protestoi. »Ja minne se täältä pääsisi? Talvella, keskellä lumituiskua? Tuonne susien ja hirviöiden sekaan? Omaan tuhoonsa? Eihän se mikään vähä-älyinen ole.»

»Mene, minä sanoin.»

*

Tuisku tai ei, susia tai ei, Reynevan ei piitannut. Hänen oli pakko paeta, ja tämä oli hänen ainoa mahdollisuutensa. Nyt, yöllä, kun Schaffin porukat olivat maha täynnä, raukeita ja

uneliaita. Eteisen hämärässä, kun Moser vaihdoi pari sanaa ja muutaman rivon vitsin ulkoa palaamassa olevan Dorfingerin kanssa, Reynevan otti käteensä turkin. Ja painavan punnuksen vaa'alta, joka eteisessä oli.

Pihamaa tervehti heitä kylmyydellä ja tuiskulla. Ja pimeydellä. He joutuivat kulkemaan ladon taa lähes käsikopelolla.

»Varo», edellä kulkeva Moser sanoi. »Tässä jossain lojuu aura...»

Hän kompastui ja kaatui niin että rymisi. Ja kun hän sadatellen alkoi kampeutua kontalleen, Reynevan asteli hänen luokseen punnus kädessään ja oli juuri iskemässä häntä sillä takaraivoon, kun samalla sekunnilla lumen peittämän lantakasan takana vilahti nopeasti varjo – ja kuului kumea paukahdus, Moser voihkaisi ja rojahti maahan. Seuraavassa hetkessä Reynevanin silmissä välähti sata kynttilää ja päässä jysähti sata ukkosta. Pihamaa, tölö, lato ja lantakasa keinahivat ja heittivät hurjan kiepin, ja maa ja taivas vaihtoivat paikkaa monta kertaa.

Hän ei kaatunut maahan, sillä kaksi vantteraa käsiparia kannatteli häntä. Hänen päähänsä vedettiin paksu säkki. Kädet sidottiin. Hänet raahattiin jonnekin. Sitten hänet heitettiin korskuvan ja kuopivan hevosen satulaan. Hevonen lähti saman tien laukkaamaan niin että kaviot kopsahelivat kiviä vasten. Reynevanin hampaat löivät loukkua säkin sisuk-sissa, ja hän pelkäsi purevansa kielensä poikki.

»Matkaan!» joku komensi käreällä ja inhan pahantahtoisen kuuloisella äänellä. »Vauhtia, vauhtia! Neliin!»

Tuuli ulvoi ja suhisi.

»Varmaa on vain verot. Ja se, että Rooman kirkko on ikuinen.»

HUSSILAISTEN riveihinsä värväämä nuori lääkäri Reynevan on vapautunut Troskyn linnan tyrmästä taikakeinoin – mutta ei aikaakaan, kun hän päätyy taas kiipeliin jos toiseenkin. Reynevanilla on silti onnea, sillä hän pääsee lopulta rakkautensa kohteen, ihanan Nicolettan jäljille. Mutta miten käy nuorten rakastavaisten, kun Reynevan joutuu tekemisiin salaperäisen Vogelsang-ryhmän kanssa ja hussilaissodat kutsuvat jälleen nuortamiestä?

Herran soturit on Hussilaistrilogian toinen kirja. Nykyisten Puolan ja Tšekin värikkäällä 1400-luvulla rymistävä teos ilmestyy kahdessa osassa, joista tämä on jälkimmäinen. *Herran soturit 2* jatkaa siis Reynevanin ja hänen kumppaniensa vaiheikasta tarinaa suoraan siitä, mihin *Herran soturit 1* päättyi.

»Püispa on yksi pirunpaska. Samoin inkvisitio.»

